

Verslag en bevindingen najaarsgesprekken 2017

In de periode tussen de herfst- en kerstvakantie 2017 hebben Frans Jordaan en Bas Vismans op alle scholen in het SWVAM een gesprek gevoerd over de opbrengsten van Passend Onderwijs. Deze najaarsgesprekken maken onderdeel uit van de cyclus van het kwaliteitsbeleid van SWVAM. In de najaarsgesprekken wordt teruggekeken op de opbrengsten Passend Onderwijs van het voorgaande schooljaar (2016 – 2017). In de voorjaarsgesprekken worden de (actie-)plannen en de inzet van de ondersteuningsmiddelen voor het komende schooljaar besproken en vastgelegd.

Als voorbereiding op de najaarsgesprekken leverde het SWVAM een deels ingevuld matrixformulier aan. De scholen is verzocht om op basis van het gesprek het formulier verder in te vullen met data en informatie op de volgende vier gebieden: rode draden/voortgang, financiën, opbrengsten/kwantitatief en reflectie/kwalitatieve bevindingen.

Alle gesprekken verliepen in een plezierige, constructieve en open sfeer. Over en weer kon feedback worden gegeven en ontvangen. In gezamenlijkheid wordt gezocht naar een realistische manier van verantwoorden, die aansluit bij het bestaande kwaliteitsbeleid op de scholen.

Rode draden, voortgang

Trajectvoorziening(TV):

De ondersteuning is, naast de gerichtheid op leerlingen, steeds meer gericht op klas en coachen van de docent. De TV is langer (hele week) open dan in het verleden. Leerlingen in de TV krijgen i.o.m. ouders een OPP. Medewerkers van de Trajectvoorziening ondersteunen bij het invullen van het OPP. BPO-er/TV-medewerker doet systematisch klassenobservaties en is aanwezig bij leerling-besprekingen en rapportvergaderingen.

Professionaliseren:

Gericht op BPO-ers: coachvaardigheden, mindfulness

Gericht op docententeams: HGW, klassenmanagement, oplossingsgerichte gespreksvoering, mentortraining, sociale veiligheid. Professionaliseren op het begeleiden van leerlingen met een ondersteuningsbehoefte. Scholing TOP Dossier.

OPP:

Ondersteuningsbehoefte van een leerling in beeld krijgen, inzetten van het OPP in de klas/les, medewerkers/mentoren betrekken bij het opstellen van een OPP

met ouders, planmatig werken waarbij het OPP een rol speelt bij het opstellen van handelingsadviezen aan docenten of een groepshandelingsplan. Draagvlak creëren bij het team voor het (gebruik van het) OPP.

Zorgstructuur:

Versterken van het mentoraat, rol bij de zorg zoals bij het opstellen van een OPP, initiatieven in de samenwerking met schoolarts, Leerplicht en JGZ (*hoog verzuim*), nadrukkelijker rol voor SMW en schoolcoach en investeren in contact met het *PO bij de overstap naar VO*. Routing van de interne zorgstructuur voor docenten beschikbaar en beter bekend in de school.

Inhoudelijk sluiten de opbrengsten van schooljaar 2016 – 2017 en de inzet van de middelen in 2017 aan bij de speerpunten die geformuleerd zijn in het ondersteuningsplan 2018 – 2022:

- **trajectvoorziening:** ondersteuning van leerling en docent meer in de klas
- **cyclisch en planmatig werken:** via HGW en een OntwikkelingsPerspectiefPlan (OPP)
- **versterken van de zorgstructuur:** door verbeteren van de samenwerking met de jeugdhulpverlening en gemeentes
- **langdurig verzuim en thuiszitten:** actieplan uitvoeren
- **soepele overstap:** van PO → VO en van VO → vervolgonderwijs voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte
- **professionaliseren:** van mentoren en docententeams
- **kwaliteitsbeleid:** cyclisch uitvoeren van kwaliteitsbeleid, werken met harde en zachte indicatoren

Voor het door-ontwikkelen van de trajectvoorzieningen, het inzetten van het OPP, het versterken van de zorgstructuur in de scholen en op de gebieden thuiszitters en professionaliseren van docenten(teams) is op alle scholen aandacht en worden slagen gemaakt.

Inzet ondersteuningsbekostiging, financiële verantwoording

Ondersteuningsbekostiging wordt ingezet in de formatie van zorgcoördinator, orthopedagoog, BPO-/Trajectvoorziening, mentoraat, verzuimmedewerker(s), begeleiding huiswerkklas/bijles, medewerker centrale opvang etc.

Professionaliseringsmiddelen zijn ingezet op coach-, mentortrainingen, intervisie TV-medewerkers, gesprekstechniek, effectieve leerlingbespreking, (landelijke) studiedagen en scholingsactiviteiten (pedagogisch klimaat, HGW, differentiëren, straatcultuur, sociale veiligheid, opstellen van groepsplannen, begeleiden leerlingen met hoog ontwikkelingspotentieel, etc.) en de invoering van TOP Dossier.

In de filosofie van het schoolmodel past niet een gedetailleerde financiële verantwoording van de ondersteuningsmiddelen maar wordt gemeten op de output. Is er een voldoende aanbod en is dit aanbod van goede kwaliteit, zodat leerlingen thuisnabij passend onderwijs kunnen volgen? Zie hiervoor de kwantitatieve gegevens.

Wel wil het samenwerkingsverband dat de scholen een richtlijn in acht nemen, om een PM post (5%) op te nemen in de begroting van de ondersteuningsmiddelen, voor interne arrangementen / maatwerk.

Opbrengsten kwantitatief

Aantal aangevraagde/afgegeven TLV's 2016 / 2017

We zien in 2017 een toename van 21 aangevraagde en afgegeven TLV's op de reguliere scholen in vergelijking met 2016. Slechts op één school is een afname van het aantal TLV's te zien, op drie scholen blijft dit aantal gelijk. Op de overige scholen is er sprake van een toename. Dit is een tegengestelde beweging dan die wordt beoogd met de investering op het ontwikkelen van de brede basisondersteuning. Ook is het in tegenspraak met de vorderingen die de scholen daarover melden. Een analyse op dossierniveau moet hier plaatsvinden om een precieze oorzaak te duiden.

Aantal thuiszitters/langdurig verzuim

Het aantal thuiszitters is constant. De duur van het thuiszitten loopt geleidelijk terug. Hier kan een rol spelen dat de toegenomen aandacht voor thuiszitten heeft geleid tot een toename van het absolute aantal thuiszitters. In dat geval valt het gelijk blijven van het aantal gemeten thuiszitters positief te duiden.

Aantal interne arrangementen (leerlingen in trajectvoorziening en/of met OPP)

Deze gegevens zijn (nog) niet structureel aangeleverd. Bij het schoolmodel is het de vraag of deze gegevens van scholen onderling te vergelijken zijn. Toch is een registratie zinvol om de vergelijking per school in jaren te kunnen maken.

Ook de op- en afstroomgegevens van scholen zijn (nog) niet structureel opgenomen in de kwantitatieve analyse.

Aantal externe arrangementen (VO+, +Works, VAVO)

Het aantal leerlingen dat tussentijds doorstroomt naar een VO+ arrangement of +Works blijft beperkt en binnen de vooraf afgesproken marges. Hier is dus geen sprake, dat het creëren van een voorziening automatisch leidt tot een vraag. Dit vereist wel continue monitoring! Het aantal leerlingen op het VAVO vraagt wel een nadere analyse. Het percentage VAVO leerlingen varieert, los van de locaties voor VMBO

basis en kader, van 1,07% tot 2,70%. Opvallend is dat niet één leerling met een OPP de overstap maakt naar het VAVO. Het opstellen van en werken met een OPP is een speerpunt in het nieuwe ondersteuningsplan. Ook het gaan werken met TOP Dossier voor de registratie van een OPP moet helpen bij het bepalen of de overstap naar het VAVO voorziet in de ondersteuningsbehoefte van de leerling en zo ja om deze overstap te verbeteren.

Opbrengsten kwalitatief, reflectie

Bronnen: SOP en actieplan 2017 – 2018, bevindingen ontwikkelingsgerichte visitatie, uitkomsten tevredenheidsonderzoeken, gespreksrondes met/van het SWV en overige bronnen

Terugkerende onderwerpen, een opsomming:

- TV, onvoldoende bekend bij ouders, tevredenheid over het ondersteuningstraject, ontwikkeling van kind in de TV en leerling voelt zich veilig in de TV. Mentoren zien verbetering in gedrag, niet altijd in prestaties van de leerling die de TV heeft bezocht.
- Leerling- en klasbespreking worden gecombineerd en zijn handelingsgericht. OPP is hierbij leidend. Eenduidig handelen van docenten blijft een punt van aandacht.
- Klassen werken met een handelingsplan, in klassen met leerlingen met een OPP wordt minimaal 1x per jaar een observatie gedaan. Adviezen worden handelingsgericht geformuleerd. Is in ontwikkeling, gebeurt nog niet voldoende.
- Voor elke klas is er een groepshandelingsplan, leidraad voor vergadering. Structuur middels klassenbespreking, leerlingenbespreking van leerlingen met een OPP, overige leerlingen. Handelingsgericht vergaderen, gezamenlijke afspraken waardoor eenduidig wordt gehandeld. Lukt nog niet altijd even goed.
- Docenten leren in te spelen op de onderwijsbehoeften van leerlingen.
- Inzet op minder conflicten, je bekwaam en door elkaar gesteund voelen. De juiste hulp door de juiste persoon laten geven.
- Goede ervaringen met driehoeksgesprekken tussen leerling, ouders en mentor (OLM gesprekken).
- Mentor voert coaching-gesprekken met leerlingen, als voorbereiding op het driehoeksgesprek.
- Leerlingen werken met een portfolio, ontbreken van een goede (infra)structuur hiervoor.
- Zelfstandigheid: Leerlingen mogen voor een deel zelf beslissingen nemen en kunnen meepraten over belangrijke beslissingen. Werkwijzen worden bedacht.
- School wordt door leerlingen en ouders als veilig ervaren.

- Opbrengst visitatie HWC: goed ontwikkelde leerlingbegeleiding, aandacht voor leerlingen, duidelijke zorgstructuur en goed pedagogisch klimaat.
- Betrokkenheid van ouders kan beter, contactmomenten en rol leerling in het gesprek.
- Samenwerking met de jeugdzorg ontwikkelt zich. Wordt 2-jaarlijks gemonitord.
- Warme overdracht PO (OKI doc) wordt door PO en VO positief ervaren.
- Druk ervaren door de veelheid aan trajecten die in de school worden ingezet.

Conclusie: Passend Onderwijs staat op het netvlies bij de scholen in het samenwerkingsverband. In de scholen zien we verschillende ontwikkelingen die goed aansluit bij de speerpunten in het Ondersteuningsplan 2018 – 2022.

De toename van het aantal aangevraagde toelaatbaarheidsverklaringen door de scholen is een aandachtspunt dat vraagt om een nadere analyse. Hetzelfde geldt voor de overstap van leerlingen met een ondersteuningsbehoefte naar het VAVO.

Over het registreren van deelname aan interne ondersteuningstrajecten en de op- en afstroom van leerlingen moeten, in verband met het kwaliteitsbeleid van het samenwerkingsverband, vervolgafspraken met de scholen worden gemaakt.

februari 2018

Bas Vismans
Frans Jordaan